

РОЗДІЛ 4 ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

ЕКОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ – ПОКАЗНИК КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ

студентка гр. М-82 Андрущенко М. М.

Усвідомлення необхідності жити в гармонії з природою - такий же складний крок у розвитку цивілізації, як відмова від рабовласницького ставлення до робочій силі - вимагає культурного прориву в суспільній свідомості.

Стансучасногоекологічногознанняобумовленийнаявністюекологічноїкризита пов'язаної з нею кризи екологічної свідомості.

Для вирішення проблем екологічної кризи суспільство потребує не тільки значних економічних та соціальних зусиль, а й докорінної перебудови існуючої на сьогоднішній день екологічної свідомості та системи екологічного знання.

Критичний стан навколишнього середовища, загрози людині, суспільству, державі, людству у екологічній сфері не залишають сумнівів щодо необхідності докорінного перегляду форм взаємодії людини і природи. За оцінками ООН збитки, що наносяться доквіллію до 2050 року можуть досягти цифри \$ 28,6 трлн.

Про те, що відносини людини і природи не є оптимальними свідчать катастрофічні екологічні наслідки техногенних надзвичайних ситуацій останніх років (Японія, Айка, Саяно-Шушенська ГЕС, Мексиканська затока, тощо) та втрати, яких зазнає людство від них [1].

Причиною катастрофічного погіршення екологічної ситуації є насамперед низький рівень екологічної культури суспільства. Формування екологічної культури, як найважливішого фактора забезпечення екологічної безпеки держави, визнається як пріоритетний напрямок діяльності багатьма міжнародними організаціями та провідними державами світу. Це ж задекларовано і у національному природоохоронному законодавстві.

Специфіка екологічної громадської думки обумовлюється залежно від того, хто і в чіьх інтересах інтерпретує екологічне знання, інформацію про ризики і таке інше. Вона залежить також від динаміки як саме екологічної, так і загальної соціально-економічної ситуації у суспільстві, від міри довіри респондентів держави та інших інститутів суспільства.

Громадська думка про стан середовища структурується за такими параметрами: загальний рівень занепокоєності на шкалі пріоритетних суспільних проблем; її масштаб (локальні, національні, глобальні проблеми); фокусованість (скажімо, на забрудненні атмосфери); рівень громадської підтримки /відповідальності держави та інших аспектів екологічної діяльності; міра готовності до особистої участі в рішенні певної проблеми; ставлення до екологічного руху, рівень його підтримки чи ідентифікації з ним; міра готовності до зміни звучного укладу життя, скорочення структури та обсягу споживання і таке ін. (Р. Данлеп, В. Рукавішников, В. Сафронов, Б. Фірсов) [2].

В Україні є нормативна база, відповідні владні структури, природоохоронна громадськість, екологічні партії і на кінець виділяються чималі кошти на природоохоронні заходи, однак ситуація принципово не змінюється на краще і навіть не стабілізується.

Однак, неможливо вирішити ці проблеми лише технологічними новаціями, впровадженням ресурсо-енергозберігаючих технологій, заходами з охорони природи і законодавчим та нормативним регулюванням.

Екологічне мислення не може розвиватися на основі знайомства тільки з газетною чи телеінформацією про неблагополуччя з екологічної точки зору події і регіони. Безперечно, подібна інформація може служити причиною занепокоєння, однак у той же час вона може породжувати своєрідний громадський інфантилізм, що виявляється в повному перекладанні відповідальності на фахівців та органи управління, котрі, у свою чергу, вирішити проблему самі просто неспроможні.

Крім державних і корпоративних ініціатив і фінансових вливань у справі пропаганди і поширення екологічного мислення відіграють уявлення кожної людини, взятого окремо. Усвідомлений вибір гармонійного співіснування з природою - це поки ще тільки розвивається, але надзвичайно важлива соціальна тенденція [1].

Отже, екологічну свідомість можна визначити як сукупність знань, уявлень людини про його взаємини, взаємозв'язки, взаємозалежності, взаємодії зі світом природи. На цій основі формуються відповідне позитивне ставлення до природи, а також усвідомлення людиною себе як її частини.

В процесі виконання своїх функцій екологічна свідомість веде до формування в людини екологічної культури, яка включає екологічні знання, зацікавленість у природоохоронній діяльності, компетентне її здійснення, багатство морально-естетичних почуттів, емоцій, переживань.

1. "Підвищення екологічної культури суспільства – дієвий механізм вирішення екологічних проблем" (Круглий стіл, 29 листопада 2011 р.) // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/665/>

2. Деякі теоретичні аспекти екологічної свідомості, екологічного мислення / Сулацкова О.Ф. // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/nvnu/filosof/2007_8/2/10.pdf

Науковий керівник: к.е.н., проф. Жулавський А. Ю.